

رئیس - پیشنهاد کنید تا بکمسیون ارجاع شود ماده نهم .

قرار ذیل خوانده شد
ماده نهم - تعیین قیمت روشنائی بعد از تأسیس اداره باتبادل نظر بلدیة شهر در صورت فقدان بلدیة بانظر وزارت جلیله فواید عامه خواهد شد .

رئیس - آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله - صورومی کنم وزارت فواید عامه را در صورت عدم توافق نظر با بلدیة دخالت باید بدهند چون ممکن است بین صاحب امتیاز و بلدیة توافق نظر حاصل نشود .

رئیس - پیشنهاد کنید ماده دهم (بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده دهم - دولت علیه برای پیشرفت عملیات و امور راجعه بکارخانه مزبور در موقع لزوم کمال مساعدت و همراهی را با صاحب امتیاز خواهند نمود .

رئیس - در این ماده گویا ملاحظاتی نباشد ؟

گفتند خیر
رئیس - ماده یازدهم (بشرح آتی قرائت شد)

ماده یازدهم - پس از انقضای مدت این اجازه تمام ابنیه و ساختمان و کلیه اسباب و ملزومات منقوله و غیر منقوله کارخانه مجاناً متعلق بدولت خواهد بود .

رئیس - در این ماده هم گویا نظریاتی نباشد ؟

(اظهاری نشد)
رئیس - ماده دوازدهم قرائت می شود .

(بمضمون ذیل قرائت شد)
ماده دوازدهم - هر گاه صاحب امتیاز بخواهد هر گونه نقل و انتقالی بجز آنچه از انحصار این اجازه نامه بدهد باید با اطلاع و اجازت وزارت فواید عامه باشد انتقال باتباع خارجه بکلی ممنوع است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - با اینکه در اینجا قید شده است که انتقال باتباع خارجه ممنوع است دیگر بنده در انتقال باتباع داخله ایرادی نمی بینم که مراجعه بوزارت فواید عامه بشود برای اینکه دولت این امتیاز را با شرایط مقرر باین شخص داده است حالا اگر او هم بخواهد بیک نفر بقبضه داخله انتقال دهد در صورتی که آن شخص هم حاضر باشد شرایط را قبول کند دیگر محتاج بمراجعه بوزارت فواید عامه نخواهد بود چون صاحب امتیاز مقدم شده است که یک شخص صومی بکند و ما هم در صورتیکه انتقال باتباع خارجه را منع نموده ایم اگر بخواهد در تحت همین مواد مرقوم باتباع داخله نقل و انتقال بدهد

نباید او را منع کنیم .

مخبر - گویا آقای آقا سید یعقوب از بعضی نقل و انتقالها اطلاع ندارند که چگونه اسباب زحمت می شود اگر مختصر مراجعه بوزارتخانهها بنمایند خواهند دید که چند راز همین قبیل چیزها در وزارتخانهها سابقه دارد و اسباب اشکالات فراهم ساخته است آنوقت تصدیق خواهند کرد که این ماده لازم است برای اینکه شاید صاحب امتیاز این امتیاز خود را بیک اشخاصی که اعتباراتی را دارا نیستند که بتوانند مواد این امتیاز را اجرا کنند واگذار کنند آنهم بعد از یکماه یا دوماه بواسطه عدم لیاقت یا عدم سرمایه نتواند کارخانه را اداره کند و تولید زحمت بشود لهذا در اینجا قید شده است که وزارت فواید عامه نظارت داشته و با اطلاع او باشد تا محظورات مرتفع شود .

رئیس - آقای نجات (اجازه)

آقای نجات - در این ماده گویا ملاحظاتی نباشد ؟

گفتند خیر
رئیس - ماده یازدهم (بشرح آتی قرائت شد)

ماده یازدهم - پس از انقضای مدت این اجازه تمام ابنیه و ساختمان و کلیه اسباب و ملزومات منقوله و غیر منقوله کارخانه مجاناً متعلق بدولت خواهد بود .

رئیس - در این ماده هم گویا نظریاتی نباشد ؟

(اظهاری نشد)
رئیس - ماده دوازدهم قرائت می شود .

(بمضمون ذیل قرائت شد)
ماده دوازدهم - هر گاه صاحب امتیاز بخواهد هر گونه نقل و انتقالی بجز آنچه از انحصار این اجازه نامه بدهد باید با اطلاع و اجازت وزارت فواید عامه باشد انتقال باتباع خارجه بکلی ممنوع است

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - با اینکه در اینجا قید شده است که انتقال باتباع خارجه ممنوع است دیگر بنده در انتقال باتباع داخله ایرادی نمی بینم که مراجعه بوزارت فواید عامه بشود برای اینکه دولت این امتیاز را با شرایط مقرر باین شخص داده است حالا اگر او هم بخواهد بیک نفر بقبضه داخله انتقال دهد در صورتی که آن شخص هم حاضر باشد شرایط را قبول کند دیگر محتاج بمراجعه بوزارت فواید عامه نخواهد بود چون صاحب امتیاز مقدم شده است که یک شخص صومی بکند و ما هم در صورتیکه انتقال باتباع خارجه را منع نموده ایم اگر بخواهد در تحت همین مواد مرقوم باتباع داخله نقل و انتقال بدهد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - با اینکه در اینجا قید شده است که انتقال باتباع خارجه ممنوع است دیگر بنده در انتقال باتباع داخله ایرادی نمی بینم که مراجعه بوزارت فواید عامه بشود برای اینکه دولت این امتیاز را با شرایط مقرر باین شخص داده است حالا اگر او هم بخواهد بیک نفر بقبضه داخله انتقال دهد در صورتی که آن شخص هم حاضر باشد شرایط را قبول کند دیگر محتاج بمراجعه بوزارت فواید عامه نخواهد بود چون صاحب امتیاز مقدم شده است که یک شخص صومی بکند و ما هم در صورتیکه انتقال باتباع خارجه را منع نموده ایم اگر بخواهد در تحت همین مواد مرقوم باتباع داخله نقل و انتقال بدهد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - با اینکه در اینجا قید شده است که انتقال باتباع خارجه ممنوع است دیگر بنده در انتقال باتباع داخله ایرادی نمی بینم که مراجعه بوزارت فواید عامه بشود برای اینکه دولت این امتیاز را با شرایط مقرر باین شخص داده است حالا اگر او هم بخواهد بیک نفر بقبضه داخله انتقال دهد در صورتی که آن شخص هم حاضر باشد شرایط را قبول کند دیگر محتاج بمراجعه بوزارت فواید عامه نخواهد بود چون صاحب امتیاز مقدم شده است که یک شخص صومی بکند و ما هم در صورتیکه انتقال باتباع خارجه را منع نموده ایم اگر بخواهد در تحت همین مواد مرقوم باتباع داخله نقل و انتقال بدهد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - با اینکه در اینجا قید شده است که انتقال باتباع خارجه ممنوع است دیگر بنده در انتقال باتباع داخله ایرادی نمی بینم که مراجعه بوزارت فواید عامه بشود برای اینکه دولت این امتیاز را با شرایط مقرر باین شخص داده است حالا اگر او هم بخواهد بیک نفر بقبضه داخله انتقال دهد در صورتی که آن شخص هم حاضر باشد شرایط را قبول کند دیگر محتاج بمراجعه بوزارت فواید عامه نخواهد بود چون صاحب امتیاز مقدم شده است که یک شخص صومی بکند و ما هم در صورتیکه انتقال باتباع خارجه را منع نموده ایم اگر بخواهد در تحت همین مواد مرقوم باتباع داخله نقل و انتقال بدهد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - با اینکه در اینجا قید شده است که انتقال باتباع خارجه ممنوع است دیگر بنده در انتقال باتباع داخله ایرادی نمی بینم که مراجعه بوزارت فواید عامه بشود برای اینکه دولت این امتیاز را با شرایط مقرر باین شخص داده است حالا اگر او هم بخواهد بیک نفر بقبضه داخله انتقال دهد در صورتی که آن شخص هم حاضر باشد شرایط را قبول کند دیگر محتاج بمراجعه بوزارت فواید عامه نخواهد بود چون صاحب امتیاز مقدم شده است که یک شخص صومی بکند و ما هم در صورتیکه انتقال باتباع خارجه را منع نموده ایم اگر بخواهد در تحت همین مواد مرقوم باتباع داخله نقل و انتقال بدهد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - با اینکه در اینجا قید شده است که انتقال باتباع خارجه ممنوع است دیگر بنده در انتقال باتباع داخله ایرادی نمی بینم که مراجعه بوزارت فواید عامه بشود برای اینکه دولت این امتیاز را با شرایط مقرر باین شخص داده است حالا اگر او هم بخواهد بیک نفر بقبضه داخله انتقال دهد در صورتی که آن شخص هم حاضر باشد شرایط را قبول کند دیگر محتاج بمراجعه بوزارت فواید عامه نخواهد بود چون صاحب امتیاز مقدم شده است که یک شخص صومی بکند و ما هم در صورتیکه انتقال باتباع خارجه را منع نموده ایم اگر بخواهد در تحت همین مواد مرقوم باتباع داخله نقل و انتقال بدهد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - با اینکه در اینجا قید شده است که انتقال باتباع خارجه ممنوع است دیگر بنده در انتقال باتباع داخله ایرادی نمی بینم که مراجعه بوزارت فواید عامه بشود برای اینکه دولت این امتیاز را با شرایط مقرر باین شخص داده است حالا اگر او هم بخواهد بیک نفر بقبضه داخله انتقال دهد در صورتی که آن شخص هم حاضر باشد شرایط را قبول کند دیگر محتاج بمراجعه بوزارت فواید عامه نخواهد بود چون صاحب امتیاز مقدم شده است که یک شخص صومی بکند و ما هم در صورتیکه انتقال باتباع خارجه را منع نموده ایم اگر بخواهد در تحت همین مواد مرقوم باتباع داخله نقل و انتقال بدهد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - با اینکه در اینجا قید شده است که انتقال باتباع خارجه ممنوع است دیگر بنده در انتقال باتباع داخله ایرادی نمی بینم که مراجعه بوزارت فواید عامه بشود برای اینکه دولت این امتیاز را با شرایط مقرر باین شخص داده است حالا اگر او هم بخواهد بیک نفر بقبضه داخله انتقال دهد در صورتی که آن شخص هم حاضر باشد شرایط را قبول کند دیگر محتاج بمراجعه بوزارت فواید عامه نخواهد بود چون صاحب امتیاز مقدم شده است که یک شخص صومی بکند و ما هم در صورتیکه انتقال باتباع خارجه را منع نموده ایم اگر بخواهد در تحت همین مواد مرقوم باتباع داخله نقل و انتقال بدهد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - با اینکه در اینجا قید شده است که انتقال باتباع خارجه ممنوع است دیگر بنده در انتقال باتباع داخله ایرادی نمی بینم که مراجعه بوزارت فواید عامه بشود برای اینکه دولت این امتیاز را با شرایط مقرر باین شخص داده است حالا اگر او هم بخواهد بیک نفر بقبضه داخله انتقال دهد در صورتی که آن شخص هم حاضر باشد شرایط را قبول کند دیگر محتاج بمراجعه بوزارت فواید عامه نخواهد بود چون صاحب امتیاز مقدم شده است که یک شخص صومی بکند و ما هم در صورتیکه انتقال باتباع خارجه را منع نموده ایم اگر بخواهد در تحت همین مواد مرقوم باتباع داخله نقل و انتقال بدهد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

رئیس - مراجعه می شود بکمسیون شورای تمام شد باید رأی بگیریم که شور ثانیه بشود یا خیر ؟ آقایانی که تصویب می کنند که شور ثانویه بشود قیام فرمایند . (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد یکی از آقایان تقاضا کرده اند که رایورت کمیسیون محاسبات جزو دستور شود .

آقای نظام الدوله (اجازه)

نظام الدوله - يك پیشنهادی بنده و آقای شریعتمدار عرض کرده ایم که مضمونش این است که چون شب اربعین است جلسه ختم شود

رئیس - عرض بنده هم این بود که بعد از رأی در ماده واحده جلسه را ختم کنیم .

آقای مستشار السلطنه رایورت کمیسیون محاسبات را بمضمون ذیل قرائت نمودند

کمیسیون محاسبات در یوم یکشنبه دوم شهر صفر الخیر منعقد و پیشنهاد اداره مباحثت را راجع بعرضیت مقرر جناب آقای شهاب الدین نماینده محترم سیرجان تحت شور گذاشته و پس از شور و مذاکره ماده واحده پیشنهادی اداره مباحثت را در تصویب مقرر برای جناب آقای شهاب الدین بطوری که در مجلس خصوصی نیز تصویب گردید از تاریخ شانزدهم مجلس ایت تئیل ۱۳۰۱ که وارد مجلس شده اند تا تاریخی که تکلیف اعتبارنامه ایشان معین شود از قرار ماهی دوپست تومان تصویب می نماید که اداره مباحثت از وزارت مالیه دریافت و باباشان کارسازی دارد .

تاریخ هشتم شهر صفر الخیر ۱۳۰۱ (مخبر کمیسیون میرزا ابراهیم قمی) رئیس - آقای قمی (اجازه)

آقای قمی - اجازه نخواستہ بودم رئیس - در این باب مغالفی نیست ؟ (گفتند خیر)

رئیس - پس باید رأی بگیریم . آقایانی که رایورت کمیسیون را تصویب می نمایند ورقه سفید والا کبود خواهند داد (در این موقع احد آراء بعمل آمده و آقایان امیر ناصر) (و مستشار السلطنه اوراق رای را تعداد نموده نتیجه) (بقرائت ذیل حاصل گردید)

عده حاضر (۷۷) ورقه سفید (علامت قبول) (۶۴) امتناع (۱۳)

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

رئیس - عده حاضر (۷۷) با اکثریت (۶۴) رای تصویب شد جلسه آنه روز شنبه دوساعت قبل از غروب دستور اولاً رایورت کمیسیون داخله راجع بانضمام خلیجستان

بعرضه حکومتی قم . ثانیاً رایورت کمیسیون داخله راجع بقانون انجمن های بلدی آقای قمی (اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

آقای قمی - اجازه)

صورت مشروح مجلس لایحه چهارشنبه بیست و پنجم میزان ۱۳۰۱ مطابق بیست و ششم صفر الخیر ۱۳۴۱

مجلس نیم ساعت از شب گذشته به ریاست آقای آقای موتن الملک تشکیل گردید

صورت مجلس یوم چهارشنبه هیجدهم میزان را آقای امیر ناصر قرائت نمودند

رئیس - آقای تدین (اجازه)

آقا سید محمد قدیون - پیشنهاد بنده در لایحه امتیاز کبریت سازی آذربایجان این بود که صدی دو از عایدات خالص کارخانه جات کبریت سازی آذربایجان صرف تملیقات ابتدائی مجانی آذربایجان بشود نه صرف تمام معارف

رئیس آقای آقا سید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - بنده تصویب نکردم اگر تلفاتی در کارخانه بشود یعنی عملیات تلف می شوند مطلقاً چه تقصیر صاحب کارخانه باشد و چه تقصیر صاحب کارخانه نباشد صاحب امتیاز ترمیم خسارت آن ها را بکند و در صورت جلسه نوشته شده بنده از نقطه نظر اصولی تصدیق کردم

که در صورتی که صاحب امتیاز تقصیری هم نداشته باشد جبران خسارت آن ها را بکند بنده تصدیق نکردم گفتیم از نقطه نظر اصولی ممکن است بنا بنظر اروپائی ها قائل شد که در حال صاحب کارخانه جبران خسارت نماید ولی عرض کردم این مسئله در این مملکت عملی نیست البته هر موردی که بتقصیر صاحب کار-

خانه کسی تلف شود باید کسی ترمیم نماید
رئیس تمام این مطالبی که فرمودید باید نوشته شود
آقا سید فاضل خیر بطور اجمال نوشته شود
رئیس - اصلاح می شود دیگر ایرادی نیست
 (گفته شد خیر)
رئیس - صورت مجلس با این دو فقره اصلاح تصویب شد
 چند فقره لایحه از طرف دولت رسیده بکمیسیون های مربوط مراجعه می شود یکی لایحه انعقاد قرارداد بین ایران مصر دیگری راجع بکنترات چند نفر معلم برای مدرسه دارالفنون و مدرسه طب دستور امشب يك فقره لایحه راجع بامتياز راه شهریار يك رایورث هم از طرف کمیسیون بودجه رسیده باید مطرح شده و رای آقایان معلوم بشود ولی گویا قبلاً این آقای رئیس الوزرا اظهاراتی داشته باشند یا شاید آقای وزیر جنگ اظهاراتی دارند می فرمایند بعد داخل دستور میشود
وزیر جنگ چنانکه خاطر نماینده کان محترم سابقه دارد در تاریخ سیزدهم شهر صفر یکی از نمایندگان محترم آذربایجان لایحه اعتراض آمیز در مجلس شورای فرائت نمود که خلاصه آن محتوی برآمد تطبیق اصول مشروطیت باوضاع جاریه بود در پایان خطابه مذکور يك نفر دیگر از کلاهی محترم مدلول لایحه سابق الذکر را که بطور کلی نوشته شده بود تاویل بشخصیات کرده و این جانب را مخاطب قرار دادند که البته از نظر نماینده کان محترم فراموش نشده و بالاخره منافع و مضار را در مورد عملیات بنده قائل شده بود که لازم است مطلب از یکدیگر تفکیک شده حقایق امر در پیشگاه جامعه روشن کرد و آن قسمت از منافع عملیات این جانب که نماینده محترم هم اقرار کرده اند چون هیچوقت خود برستی آن را نداشته ام که نظریات شخصی را قائم مقام عملیات ملی خود قرار دهم بکلی از این موضوع صرف نظر نموده هر چه هست بشکروم و نظر حکومت و حکمیت مجلس و آنگذاری کنم اگر خوب بوده یا بدیگران بهتر میتوانند و قضاوت نماید اما در قسمت راجع بمضار که موجب تصورات و توهمات شده بدیهی است اگر خلاصه اعتراضات معترضین را تفکیک کرده و بفصول جدا گانه تجزیه نمایم زیاده از دوسه موضوع نخواهد بود
 اول موضوع حکومت نظامی است که اعتراض نمایندگان را ایجاد کرده اکنون

بنا با حساساتی که از طرف نمایندگان معترض مشاهده میشود حکومت های نظامی من بعد علی الاصول ملغی خواهد بود اعتراض دوم راجع بنظارت وزارت جنگ است در اداره مالیات غیر مستقیم و خالصجات در این جا من نمی خواهم وارد جزئیات شوم زیرا مطالبی مبادله خواهد شد که شاید از نقطه نظر موقعیت مملکت مقتضی نباشد و از همین امروز تجزیه این دو اداره را از وزارت جنگ رسماً اظهار میدارم
 (عده از تماشاچیان هروع بکف زدن نمودند)
رئیس - لایحه که آقای وزیر جنگ فرائت فرمودند اصفاً فرمودید از مضامین اوائل آن لایحه بنده هیچ استنباط نمیکم که ایشان يك نوع دلتنگی داشته باشند ولی بنده گمان نمیکم هیچ جهت ندارد آقای وزیر جنگ افسرده و دل تنگ شوند چندی قبل در مجلس يك مذاکرانی شد بنده هم در خارج يك توضیحاتی بایشان دادم ولی حالا هم موقع را مقتضی میدانم که در مجلس علمی در حضور آقایان نمایندگان همان توضیحات را بطور اختصار تکرار می کنم بایشان عرض میگردم که اولاً مجلس شورای ملی نسبت بشخص شما هیچ نظر سوئی ندارد
 (همه نمایندگان صبح است)
 برای اینکه مجلس شورای ملی منکر بدیهیات و محسوسات نیست (صبح است) خدمات و مجاهدات شما و قشون رشید ایران يك خدمات برجسته و محسوس است که هیچکس نمی تواند تردید بنماید این امر هم بهیچکس مشتبّه نخواهد شد مجلس هم حیاتی دارد و قدر اشخاص خدمتگذار را می داند (صبح است) شواهد این امر هم مکرر در مجلس ملاحظه شده مگر نه این بود که در موقع فتح قلعه چهریق جمعی از نمایندگان در تحت تأثیرات شدیدی با يك بیاناتی که حاکی از صمیمیت بود در پشت همین کرسی خطابه از شخص شاور قشون قدا کار مملکت اظهار امتنان و مسرت کردند (صبح است) مگر نه این بود که در اغلب مذاکراتی که راجع بقوانین بود اشاره می شد بفعالیت و فداکاری قشون و مساهمی چمپله آن شخصی که برمی این قشون است (صبح است) اینها تمام دل بر این است که حس قدر شناسی در ما هست منتهی اگر يك سوء تفاهمی شده باشد باید آنرا منقح ساخت در مجلس چه گفته شد گفته شد مسئولیت مجلس را باید طوری کرد که با مسئولیت وزارت خانها منطبق شود . مجلس شورای ملی مطابق مقررات قانون اساسی وظایفی دارد که آن وظائف معلوم و برای مجلس تولید مسئولیت می کند و همینطور وزارت جنگ با سایر وزارت خانها آنها هم يك تکالیف و مسئولیت هائی دارند تمام سخن این جا

است که چه باید کرد باید طوری کرد که هم مجلس بدون اینکه قصوری کرده باشد وظایف خود را انجام داده باشد و هم وزارت جنگ و سایر وزارتخانهها تکالیف خود را انجام بدهند هیچ قصور و غرضی غیر از این نبوده و نمی تواند هم باشد اینکه عرض می کنم نمی تواند باشد برای این است ما که اینجا نشسته ایم چه آمال و آرزوئی می توانیم داشته باشیم غیر از اینکه يك امنیت مادی و معنوی برای مملکت تحصیل کنیم . امنیت مادی تحصیل می شود و با وجود آن امنیت مادی ما بسیار اصلاحات مشغول می شویم بعمده الله مساهمی چمپله آقای سردار سپه وزیر جنگ قشون و قوای تامینه این مملکت در شرف تکمیل و رو به ترقی است (صبح است) ما هم باید خواهان باشیم که این قشون در حدود مقررات خود نفوذ و قدرت داشته باشد و همینطور کسی که برمی قشون است بتواند بادلگرمی و قدرت کامل وظایف خود را انجام دهد حالا بعد از این هرایزی که بنده کردم و می بینم طرف تصدیق مجلس واقع شده است و این صحیح است های زیاد که از طرف آقایان نمایندگان گفته میشود این صحیح است هابرای من نیست برای آقای وزیر جنگ است و حاکی از حسیات و قدر شناسی نسبت بایشان است بعد از این هرایزی گمان می کنم اگر سوء تفاهمی هم بوده است رفع شود در پایان عرایض خود این را عرض کنم که این دو عمل یعنی خالصه و مالیات غیر مستقیم که تا حال در تحت نظارت وزارت جنگ بود و جوهی که از آنجا عاید می شد اقل و جوهی بود که برای اعاشه یومیه قشون لازم بود حالا که تسلیم به وزارت مالیه می شود و مجلس شورای ملی هم که بوجود قشون اهمیت تام می دهد این همراهی و مساهمت البته نباید بجرع باشد باید علمی و فعلی باشد (صبح است) باید جوهی که می رسیده کامفی السابق بوزارت جنگ برسد .
 (صبح است)
رئیس الوزرا - هر چند در مقابل اظهارات آقای وزیر جنگ و بیاناتی وافی که آقای رئیس فرمودند دیگر از طرف من اظهار قدر شناسی نسبت بقدمات آقای وزیر جنگ زائد است با این حال لازم است من هم از طرف دولت از خدمت ایشان قدر دانی کنم تصور می کنم آقایان نمایندگانی که در این مدت قبلی که ایشان زمام اداره قشون را در دست گرفته اند با مشکلات و موانع زیادی که در کار بوده چه خدمات شایانی تقدیری بسملکت کرده اند در همان موقعی هم که يك اظهاراتی در مجلس شد ممتداً آقایان در نظر دارند که در همان حال

مخصوصاً خدمات آقای وزیر جنگ را متذکر شده اند
 این يك چیزی نبوده است که بر آقایان مکتوم باشد لازم نمی دانم شرح خدمات ایشان را جزه جزه عرض کنم در موقعی که ایشان زمام قشون را در دست گرفتند وضع مملکت کاملاً بر خاطر آقایان نمایندگان معلوم بود در غالب نقاط افتخار و نامانی برقرار بود و ایشان با يك شجاعت و فکری سلیمی تمام مملکت را از حیث نظم و امنیت و آرامش اداره کردند بطوریکه بعمده الله امروز در هیچك از نقاط مملکت بی نظمی نیست وقایع عمد و مهمی در این مملکت روداد که بحسن اقدامات ایشان ترمیم شد .
 همه می دانند يك وقایع مهمی در این مملکت از چندین سال قبل تا بحال وقفه باقی بود که بحسن اقدامات ایشان و رشادت قشون دلیر ایران حسن ختام یافت من با کمال امتنان از احساسات و قدر شناسی که از طرف آقایان نمایندگان ابراز شده تشکر می کنم و امیدوار هستم با همین نزدیکی که بین مجلس و آقای وزیر جنگ حاصل شده است من بدهم ایشان بهتر از سابق بتوانند خدمت کنند و مجلس هم بیشتر از پیش قدر دانی نماید و ضمناً چند فقره لایحه که بمقام محترم مجلس شورای ملی تقدیم می کنم .
 آقایان نمایندگان محترم مسبقاً درستی که در چندی قبل راجع به هاجرین ارومی و ترمیم نقاط خسارت دیده ارومی و سایر نقاط اشنالی آذربایجان در مجلس مذاکرانی شد بنده عرض کردم کمیونی تشکیل شده که راجع باین موضوع مطالعاتی نموده و يك طریقه اتخاذ شود که دولت به آن وسیله بتواند با وضعیت حاضر خسارات آن نقاط را ترمیم کند کمیسیون مزبور يك مطالعاتی کرد يك راپرت بهیئت دولت داد این پیشنهادیکه تقدیم می کنم بر طبق مطالعاتی است که کمیسیون کرده و بهیئت وزراء فرستاده است و اشخاص هم که در کمیسیون حضور داشتند از اهل محل بوده و کاملاً به اوضاع آنصفحات بصیرت داشتند از قبیل نمایندگان آذربایجان و بعضی اشخاص دیگر و بالاخره در آن کمیسیون مطالعاتی بعمل آمد و راپرت خود را بهیئت وزراء داد و فعلاً چند ماه بمجلس پیشنهاد می شود و چون وقت مضیق است باید هر چه زودتر لوازم ترمیم نقاط مزبور فراهم گردد این لایحه بقرورت از مجلس بگذرد که دولت هم بتواند وسائل مراجعت هاجرین و ترمیم نقاط خسارت دیده ارومی و غیره را بعمل آورده و انجام دهد لایحه دیگر راجع به مستشاران امریکائی است چون

در لایحه که سابقاً تقدیم مجلس کردم یکی از اشخاصی که مجلس رای داد استخدام شده (مستمرور) بود این شخص بواسطه بعضی مشکلات و عوائق نتوانسته است خدمت ایران را قبول کند بجای آن (مستمرور) که در امر مالیه متخصص است دولت اتنازونی بوزیر مختار ایران درواشنگتن معرفی کرده است استخدام می شود با همان شرایط مستمرور چون باید فوراً حرکت کند تقاضای کنم فوراً تصویب شود لایحه دیگر راجع باصلاحات بلدییه است که هین لایحه را برای استحضار خاطر آقایان نمایندگان می خوانم .
 (بشرح آتی قرائت نمودند)
 نظر باینکه اصلاحات بلدییه در زیر گرام دولت پیش بینی شده و نظر باینکه موثرترین وجهی که امور بلدییه را از حیث تنظیم و تنویر و وسایل حفظالصحه و ترتیب میاه و تنظیم مؤسسات بلدی اداره و تأمین نماید مراجعه به متخصصین و استفاده از معلومات علمی و عملی آنها است لهذا دولت حاضر از بدو تشکیل در نظر گرفت یکنفر متخصص لایق برای تهران از امریکا استخدام نموده اصلاحات لازمه را بوسیله متخصص مزبور بوقع اجرا گذارد .
 اینک در نتیجه اقداماتی که بوسیله نماینده ایران درواشنگتن بعمل آمده است دولت اتنازونی يك نفر متخصص عالی مقام موسوم به دکتر ریان را که در موضوع تاسیسات بلدی مالک متخلفه صاحب اطلاعات همیشه است معرفی نموده مشارالیه نیز وجود يك نفر مهندس بلدی و يك نفر عضو اداری را برای کمک خود لازم شمرده و حاضر شده است با تفویض اختیارات و اطمینان ده هزار دلار حقوق بعلاوه خانه و اثاثیه که مثل سایر مستشاران دولت برای او تهیه خواهد کرد قبول استخدام دولت علیه را را بنماید برای يك نفر مهندس بلدی نیز چهار هزار دلار و برای یکنفر عضو دیگر سه هزار دلار تقاضا نموده است چون ضرورت استخدام مشارالیه و همکاران او برای اصلاحات بلدییه کاملاً مکشوف و لازم است در شعب قسمت دوم از مستشارانی که ذر هرف حرکت هستند عزیمت بنماید .
 لهذا از مقام محترم مجلس شورای ملی تقاضا می شوم می شود مواد ذیل را بقرورت تصویب و اجازه فرمایند دستور انعقاد و امضای کنترات مشارالیه و همکاران بوزیر مختار ایران درواشنگتن داده شود که هر چه زودتر بطرف ایران عزیمت نمایند
 ماده اول - بدولت اختیار داده میشود

ماده دوم - بدولت اختیار داده میشود يك نفر مهندس که دکتر ریان از اتباع دول متدینه امریکا انتخاب بنماید با چهار هزار دلار حقوق سالیانه و يك نفر عضو که دکتر مشارالیه برای کمک خود معین میکند با سه هزار دلار حقوق سالیانه از مالک متدینه امریکا برای مدت سه سال استخدام نماید (محل مهر و امضای ریاست وزراء احمد لایحه دیگر راجع بتقاضای ده هزار دلار است برای مخارج مسافرت مستشاران امریکائی سابقاً لایحه تقدیم کرده بودم راجع بتقاضای سی هزار دلار برای مخارج مسافرت مستشاران در موقعی که این لایحه را تقدیم کردم تصور میرفت از سمت شمال خواهند آمد چون از سمت شمال مسافر نشان میسر نشده لازم بود هر چه زودتر سمت ایران حرکت کنند فرار شد از طرف جنوب حرکت نمایند و چون از طرف شمال راه نزدیکتر بوده مخارج هم کمتر بود
 تصور میرفت سی هزار دلار کافی است ولی حالا که از راه جنوب حرکت میکنند و بعلاوه سه نفر هم بر عهده افزوده می شود ده هزار دلار دیگر هم تقاضای اضافه می شود که فوراً تصویب شود مستشاران بقرورت حرکت و سمت ایران عزیمت نمایند لایحه دیگر راجع ببیشهاد قانون موقتی هیئت منصفه است آقایان نمایندگان مستحضرنند که در هشت نامه قبل لایحه بهیئت منصفه بمجلس شورای ملی تقدیم شده بود و نظر بآنکه این قانون مهمی بود و بایستی کاملاً در آن قانون دقت میشد لهذا بکمیسیون هدلیه مراجعه شد و اصلاحات لازمه بعمل آمده بهیئت وزراء ارجاع شده و هیئت وزراء هم در اصلاحاتی که کمیسیون نموده بود مذاقه کرده در ثانی بمجلس تقدیم نمودند اگر چه اخیراً در کمیونی که برای مطالعه قانون هیئت منصفه تشکیل شده است موافقت حاصل شده ولی نظر باینکه طریقی که تصویب شده تا انتقادات هیئت منصفه بعمل آید مدتی وقت لازم خواهد داشت و از طرف دیگر دولت مقتضی می داند که يك قانون موقتی پیشنهاد شود که بموقع عمل گذارده شود که اگر نواقصی هم در ضمن عمل پیدا شد در قانون دائمی اصلاح شود این است که ماده ۲ به مجلس پیشنهاد می شود و نظر باینکه تصویب این قانون تقاضا می شود بقرورت بمعرض افکار آقایان نمایندگان گذارده شده و تصویب فرمایند
رئیس - برای اینکه این قسمت جلسه را اختصاص بدهیم بمذاکرانی که مطرح شد لهذا بنده پیشنهاد می کنم چند دقیقه تنفس شود بعد داخل در دستور شوم (جمعی گفتند صحیح است)
 در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت تشکیل گردید

رئیس - چند فقره لوایحی که آقای رئیس الوزرا نیم ساعت قبل تقدیم مجلس کردند در تمام این اوابح تقاضای فوریت شده و خاطر آقایان مسبقاً است که فوریت دو قسم است يك قسم این است که در لایحه يك شور می شود دوم شور يك قسم دیگر این است که هروض اینک بکمیسیون مراجعه شود خود مجلس بآن رسیدگی کند حالا در بعضی از این لوایح بنده می بینم تقاضای وجه شده و در تقاضای وجه فقط يك شور می شود
 پس معلوم می شود در باره این لوایح آن فوریت قسم اول را نخواسته اند و اگر مقصودشان فوریت قسم دوم یعنی هدم مراجعه بکمیسیون است بفرمایند تا تکلیف معین شود
رئیس الوزرا - در لوایحی که تقاضای فوریت شده آنچه راجع بمستشارهای امریکائی است باید عرض کنم که منتظرند اجازه پرداخت وجه بآنها داده شود و کنترات آنها امضاء شود که بقرورت حرکت کنند و اگر تأخیری بشود نمی توانند بلیط کشتی بگیرند و بر سر حرکت کنند این است که بنده تقاضا کردم بدون مراجعه بکمیسیون فوراً تصویب شود و بعد از تصویب مجلس تلگراف نمایم فوراً بدون معطلی حرکت نمایند
رئیس - لایحه راجع بتقاضای ده هزار دلار قرائت می شود
 (بمضمون ذیل خوانده شد)
 مقام محترم مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه
 بطوری که خاطر آقایان نمایندگان محترم مستحضر است در موقع تصویب استخدام مستشاران مالیه و بانك كه با هوراهان خود بیست و یکنفر هستند بر حسب پیشنهاد دولت در ضمن قانون مورخه ۲۰ سنبله ۱۳۰۱ مبلغ سی هزار دلار برای مخارج مسافرت آنها بایران بطور علمی - الحساب بدولت اعتبار داده شده که بعد از ورود مشارالیه هم بایران محاسبه آن را بپردازند و اعتبار مزبور بر طبق تعیین مخارجی که مسافرت امریکا از طریق اسلامبول و قفقاز ملزم است در نظر گرفته شده بود لیکن نظر باینکه اولاً موجبات مسافرت مستشاران از راه قفقاز میسر نگردیده و برای احتراز از تأخیر فرار شد مشارالیه هم از راه جنوب حرکت نمایند و مسافرت از راه جنوب نیز طبقاً گران تر تمام می شود و ثانیاً بمناسبت اینکه یکنفر مستشار و یکنفر عضو اداری نیز برای بلدییه استخدام می شوند و باین ترتیب سه نفر بده مسافرت مزبور افزوده می شود اعتبار ۳۰ هزار دلار فوق الذکر کافی نبوده و ده هزار بقیه مستشاران دو شرف حرکت هستند

برای احتراز تأخیر از آن مقام محترم تقاضا می شود ماده واحده ذیل را بقرورت تصویب حاصل نشود بدیهی است بعد از ورود صورت مخارج وجه اعتبار را بوزارت مالیه تسلیم خواهند نمود
 ماده واحده - مبلغ ده هزار دلار از بابت بقیه مخارج مسافرت مستشاران امریکائی بدولت اعتبار داده میشود که بعد از ورود بایران حساب اعتبار مزبور را بپردازند (محل مهر و امضاء ریاست وزراء احمد)
رئیس - در این ماده چون تقاضای فوریت نموده اند یعنی تقاضای قسم دوم بدون مراجعه بکمیسیون اگر مخالفی هست اظهار نمایند
 حائری زاده - بنده مخالفم
رئیس - بفرمایند
 حائری زاده - اگر چه بنده مخالف نیستم که این وجه تصویب شود و حرکت مستشارها بتعمیق نیفتد ولی این مسئله يك عادتی برای دولت شده است که لوایح را وقتی که موقع تنگ شد بمجلس می آرند که نمایندگان در اطرافش وقت مذاقه و مطالعه نداشتند و این مسئله کم کم سابقه می شود و من با این اصل مخالفم و عقیده دارم لوایح بکمیسیون مراجعه شده طبع و توزیع شود که با فهمیدگی رای داده شود و فقط باطمینان و اعتماد بدولت رای دادن صحیح نیست . یکمده بدولت ممکن است آن اطمینانی را که بعضی های دیگر دارند نداشته باشند بنا بر این باید در اطراف لوایح مذاقه و مطالعه کنند تا بفهمند و رای بدهند و من با فوریت کلیه اینطور لوایح مخالفم
رئیس الوزرا - برای رفع شبهه آقای حائری زاده عرض می کنم تلگرافی كه راجع با استخدام چند نفر مستشار و حرکت آنها نموده بودم در دوروز قبل جواب آن رسیده و مخصوصاً در تلگراف قید شده است که اگر بقرورت وجه بآنها نرسد اجازه حرکت آنها داده نشود نمی توانند بلیط کشتی بگیرند حرکت آنها تا یکماه دیگر تأخیر خواهد افتاد
رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله موالقیق
رئیس - آقای آقا سید یعقوب چه طور آقا سید یعقوب - بنده هم موافقم
رئیس - آقای رفعت الدوله
رئیس - آقای آقا سید فاضل موافقت ؟
رئیس - آقای آقا سید فاضل موافقم
رئیس - آقای آقا سید فاضل موافقم
رئیس - آقای آقا سید فاضل موافقم
رئیس - آقای آقا سید فاضل موافقم

رئیس . مخالفی نیست ؟ رأی می-گیریم بفرود این لایحه که در خود مجلس رسیدگی شود آقایانی که با این ترتیب موافقت قیام فرمایند (آقایان نمایندگان کان قریب با اتفاق قیام نمودند)

رئیس . تصویب شد . در خود ماده مخالفی هست آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده موافقم

رئیس . کسی مخالف نیست

فتح الدوله - بنده استواری دارم

رئیس - بفرمائید

فتح الدوله - در این لایحه ذکر نشده که مخارج آن مستشارانی هم که برای بلدیہ کثرت شده اند جزء مخارج همین مستشارانی هست که برای مالیه کثرت شده اند یا خیر

رئیس الوزراء - چرا جزء همین هاست و این مسئله توضیح شده است (ماده واحده راجع بده هزار دلار مجددا قرائت شد)

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله مخالفید ؟

حاج شیخ اسدالله - بنده موافقم

بمذاذ يك مخالف عرض خواهم نمود

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - موافقم

رئیس - آقای سهام السلطان موافقت ؟

رئیس - آقای اقبال السلطان موافقت ؟

رئیس - پس مخالفی نیست ؟ رأی می گیریم باده واحد با ورقه آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید والا ورقه کبود خواهند داد (در این موقع آقایان مستشار السلطنه و امیر ناصر استخراج آراء نموده نتیجه برقرار ذیل حاصل شد

عده حضار ۷۱ نفر ورقه سفید علامت قبول ۶۰ نفر امتناع ۱۱ نفر

رئیس - با اکثریت خصصت رأی تصویب شده لایحه دیگر هست که باید بقیام وقعود رأی گرفته شود

آقای امیر ناصر لایحه مزبور را به مضمون ذیل قرائت نمودند

مقام محترم مجلس شورای ملی شیداالله ارکانه

معترماً باطلاع آقایان نمایندگان کان می رساند که از هشت نفر مستشارانی که برای ادارات مالیه مرکز ولایات بر طبق قانون مورخه بیستم سنبله ۱۳۰۱ از آمریکا استخدام شده اند مستر مور که یکی از ماورین مالیه ایالات بوده نظر برباره پیش آمدهای شخصی

توانسته است بایران بیاید و باین واسطه از قبول استخدام صرف نظر نموده است علیهذا دولت بوسیله وزیر مختار خود در واشنگتن با مستر هال که اونیز در امور مالیه دارای اطلاعات کافی و از طرف دول متحده آمریکائی معرفی شده است داخل مذاکره شده و مترصد است که پس از تصویب مجلس شورای ملی کثرت او را با همان شرایطی که برای مستر مور در ضمن قانون مورخه بیستم سنبله ۱۳۰۱ مقرر گردیده است امضاء نماید . بنا بر این ماده واحده ذیل را در تغییر ماده اول قانون مورخه بیستم سنبله ۱۳۰۱ پیشنهاد و تصویب آنرا باین فوریت از مجلس شورای ملی تقاضا می نماید

ماده واحده - مجلس شورای ملی تصویب می نماید بجای مستر مور که در ماده اول قانون مورخه بیستم سنبله ۱۳۰۱ قید شده است مستر هال آمریکائی مطابق مقررات قانون مزبور و با همان حقوق استخدام شود محل مهر و امضاء ریاست وزراء (احمد)

رئیس - خاطر آقایان نمایندگان هست که راجع بکثرت مستشارهای آمریکائی برای مالیه يك شور شد در این لایحه هم باید يك شور بشود ولی چون تقاضای فوریت شده بکمیسیون نمیرود

در این خصوص مخالفی نیست (بعضی گفتند خیر)

رئیس - پس رأی میگیریم اگر این فوریت را تصویب می فرمایند قیام فرمائید

(غالب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد در خود ماده مخالفی نیست ؟ گفتند خیر

رئیس - رأی میگیریم بخدمت **حاج شیخ اسدالله** - بنده تقاضا می کنم بمذاذ اسم این شخص نقطه آمریکائی هم اضافه شود

رئیس - دولت نسبت . با اضافه این نقطه مخالفی دارد

رئیس الوزراء - آمریکائی است ضرورت ندارد نقطه آمریکائی اضافه شود از دولت امریکاهم استخدام شده است

رئیس - اگر دولت رد می کند باید رأی گرفت و اگر قبول می کنند ضمیمه شود .

رئیس الوزراء - اضافه خود قبول می کنم

رئیس - رأی می گیریم بماده واحده با اضافه نقطه آمریکائی که تصویب می فرمائید قیام فرمائید

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . لایحه دیگری است قرائت می شود (بمضمون ذیل قرائت شد)

مقام محترم مجلس شورای ملی - هیئت اهل کانه . نظر باینکه اصلاحات بلدیہ در هر گرام دولت پیش بینی شده و نظر باینکه موثرترین وجهی که امور بلدیہ را از حیث نظیف و تنویرو وسائل حفظ الصحه و ترتیب میاه و تنظیم مؤسسات بلدی اداره و تأمین نماید مراجعه بمتخصص استفاده از معلومات علمی و عملی آنها است لهذا دولت حاضر از بدو تشکیل در نظر گرفت بکنفر متخصص لایق برای بلدیہ طهران از امریکا استخدام نموده اصلاحات لازمه را بوسیله متخصصین مزبور بموقع اجرا گذارد اینک در نتیجه اقداماتی که بوسیله نماینده ایران در واشنگتن بعمل آمده است دولت اتانزونی بکنفر متخصص عالی مقام موسوم بدکتر ریان را که در موضوع تأسیسات بلدی ممالک مختلفه صاحب اطلاعات عمیق است معرفی نموده مشارالیه نیز وجود بکنفر مهندس بلدی و بکنفر مهندس عضو اداری را برای کمک خود لازم کرده و حاضر شده است با تعویض اختیارات و اعطای ده هزار دلار حقوق بملاوه خانه و اثاثیه که مثل سایر مستشاران دولت اوتیه خواهد کرد قبول استخدام دولت علیه را بنمایند برای بکنفر مهندس بلدی نیز چهار هزار دلار برای يك نفر عضو دیگر سه هزار دلار تقاضا نموده است چون ضرورت استخدام مشارالیه و همکاران او برای اصلاحات بلدیہ کاملاً مکشوف و لازم است در معیت قسمت دوم مستشارانی که در شرف حرکت هستند مزیمت بنمایند لهذا از مقام محترم مجلس شورای ملی تقاضا می شود مواد ذیل را بفرودیت تصویب و اجازه فرمایند دستور انعقاد و امضای کثرت مشارالیه و همراهان بوزیر مختار ایران در واشنگتن داده شود که هر چه زودتر بطرف ایران مزیمت بنمایند

ماده اول - بدولت اختیار داده می-شود دکتر ریان تبعه دولت اتانزونی را برای مدت پنجسال با حقوق سالیانه ده هزار دلار برای اصلاح امور بلدیہ طهران استخدام نمایند خانه و اثاثیه متخصصین مزبور رد دولت تهیه خواهد نمود

ماده دوم - بدولت اختیار داده می-شود که بکنفر مهندس بلدی که دکتر ریان از اتباع دول متحده امریکا انتخاب مینماید با چهار هزار دلار حقوق سالیانه و يك نفر عضو که دکتر مشارالیه برای کمک خود معین می کند با سه هزار دلار حقوق سالیانه از ممالک متحده امریکای مدت سه سال استخدام بنمایند

محل مهر و امضاء ریاست وزراء

رئیس - آقای تدین موافقت ؟

تدین - بلی

رئیس - آقای نظام الدوله

نظام الدوله - موافقم

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده مخالفم

رئیس بفرمائید

حاج شیخ اسدالله - در این ماده مدت را معین نکرده اند و فقط نوشته شده کثرت می شوند و نمی دانم در مواد بعد برای این هامت نوشته شده معین کرده اند که مدت کثرت این اشخاص چند سال است یا خیر ؟ اگر در مواد بعد معین نشده همان نظر مشابه ماده اول است که پنج سال باشد بنده مخالف هستم اگر اجازه می فرمائید مخالفت خود را عرض کنم

رئیس - فقط همان دو ماده است ماده دیگر ندارد

حاج شیخ اسدالله - پس معلوم می شود که نظر دولت بماده اول است که پنجسال باشد و بنده با همه آن مدت ماده هم

تدین - بنده موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب مخالفند ؟

آقا سید یعقوب - بنده در فوریت موافقم

رئیس - مذاکره . هم در فوریت است . آقای اقبال السلطان (اجازه)

اقبال السلطان - موافقم

رئیس - آقای سهام السلطان هم موافقم

رئیس - آقای آقا سید فاضل هم موافقت .

آقا سید فاضل - بلی

رئیس - آقای سلیمان میرزا

سلیمان میرزا - بنده هم موافقم

رئیس . آقای حاج شیخ اسدالله مخالفند ؟

حاج شیخ اسدالله . نسبت بفرودیت موافقم و عرضی ندارم

رئیس . آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله - بنده هم موافقم

رئیس - آقای محمد ولی میرزا

محمد ولی میرزا - موافقم

رئیس - رأی می گیریم بفرودیت این لایحه آقایانی که تصویب می فرمایند قیام فرمائید

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . مذاکرات در خود لایحه است . بحث در سکلیات . آقای تدین .

(اجازه)

تدین - موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده در آنجا که نوشته شده مجلس بدولت اختیار می دهد ایراد دارم و باید نوشته شود مجلس بدولت اجازه می دهد

رئیس - این ایراد راجع به سکلیات نبود

آقای آقا سید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - بنده در سکلیات موافقم

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله

حاج شیخ اسدالله - موافقم

رئیس - آقای اقبال السلطان موافقت ؟

اقبال السلطان - بلی

رئیس - آقای سلیمان میرزا هم موافقت ؟

سلیمان میرزا - بلی

رئیس - آقای نصرت الدوله

نصرت الدوله - موافقم

رئیس - پس مخالفی نیست ؟ رأی می گیریم که شور در مواد بشود یا نه ؟ آقایانی که تصویب می فرمایند داخل در شور مواد بشویم قیام فرمائید

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده اول قرائت می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده اول - بدولت اختیار داده می شود دکتر ریان تبعه دولت اتانزونی را برای مدت پنجسال با حقوق سالیانه ده هزار دلار برای اصلاح امور بلدیہ طهران استخدام نمایند . خانه و اثاثیه متخصصین مزبور را دولت تهیه خواهد نمود

رئیس - آقای سلیمان میرزا موافقت ؟

سلیمان میرزا - بلی

رئیس - آقای آقا سید فاضل و آقای تدین هم موافقت ؟

آقا سید فاضل - بنده در اصل استخدام این شخص برای بلدیہ بسیار موافقم و لازم می دانم ولیکن در مدت مخالفم و پنجسال را زیاد می دانم . زیرا معلوم است برای شخص متخصص در بلدیہ و اداره کردن امورات آن سه سال کافی است و در ظرف سه سال می تواند اصلاحات اساسی کند . بنده با مدت پنجسال مخالفم و سه سال را کافی می دانم ؟

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - بنده گمان می کنم چون کارهای بلدیہ کاملاً در نظر آقای آقا سید فاضل نیست تصور می فرمایند يك مستشار در ظرف سه سال می تواند تمام کارهای بلدیہ را انجام دهد در صورتی که اگر در ظرف پنجسال هم تمام کارهای بلدیہ را انجام داد و يك بلدیہ که حقیقتاً بلدیہ باشد برای مادرست نمود باید تشکر کنیم چون حقیقتاً بلدیہ ها و انجمن های ایالتی و ولایاتی ریشه های مشروطیت هستند و اگر این شخص بتواند در ظرف پنجسال هم يك بلدیہ صحیح تشکیل بدهد ما باید خیلی خوشوقت شویم و اگر حقیقتاً ما می خواهیم ترتیبات بلدیہ منظم شود باید این مستشار را پنجسال مثل سایر مستشار های مالیه استخدام کنیم و اگر باز هم احتیاج پیدا کردیم مجدداً کثرت او را تجدید کرده تا شاید با اقدام و فعالیت او يك بلدیہ صحیح منظم مثل سایر نقاط دنیا داشته باشیم و مطابق قانون اساسی رفتار کرده باشیم

رئیس - آقای نصرت الدوله موافقت ؟

نصرت الدوله - بلی

رئیس - آقای محمد ولی میرزا (اجازه)

محمد ولی میرزا - بنده هم تصور می کردم پنجسال زیاد باشد و بایا بیانات حضرت والا شاهزاده سلیمان میرزا هم متافاتی

ندارد تصور می کنم بعد از سه سال هم هیچ مانعی نداشته باشد که مجدداً کثرت بشوند اگر خوب کار کردند دوباره کثرت می شوند و اگر بد کار کردند کثرت نمی شوند لهذا سه سال اشکالی ندارد

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - آقای محمد ولی میرزا هم اصولاً موافق بودند ولی از نقطه نظراین که شاید این شخص از عهده انجام وظایف مرجوعه بر نیاید بآن مناسبت سه سال را کافی می دانستند چون ایشان با اصل مطلب موافقت خوب است همان پنجسال قرار دهیم زیرا این مطلب بدیهی است که هر مستخدمی که کثرت شد اگر بوظایف خود رفتار کرد کثرت او لغو است و اشکالی ندارد و خوب است همان پنجسال معین شود

رئیس - در ماده اول مذاکرات کافی است یا خیر ؟

(جمعی گفتند کافی است)

رئیس - رأی می گیریم به ماده اول آقایانی که تصویب می کنند قیام نمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم قرائت می شود

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده دوم - بدولت اختیار داده می شود يك نفر مهندس بلدی که دکتر ریان از اتباع دول متحده امریکا انتخاب مینماید با چهار هزار دلار حقوق سالیانه و يك نفر عضو که دکتر مشارالیه برای کمک خود معین می کند با سه هزار دلار حقوق سالیانه از ممالک متحده امریکای مدت سه سال استخدام بنمایند

محل مهر و امضاء ریاست وزراء

رئیس - آقای تدین موافقت ؟

تدین - بلی

رئیس - آقای نظام الدوله

نظام الدوله - موافقم

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده مخالفم

رئیس بفرمائید

حاج شیخ اسدالله - در این ماده مدت را معین نکرده اند و فقط نوشته شده کثرت می شوند و نمی دانم در مواد بعد برای این اشخاص چند سال است یا خیر ؟ اگر در مواد بعد معین نشده همان نظر مشابه ماده اول است که پنج سال باشد بنده مخالف هستم اگر اجازه می فرمائید مخالفت خود را عرض کنم

رئیس - فقط همان دو ماده است ماده دیگر ندارد

حاج شیخ اسدالله - پس معلوم می شود که نظر دولت بماده اول است که پنجسال باشد و بنده با همه آن مدت ماده هم

مخالف بودم زیرا با عقیده که ما بمتخصص و مستشاران خارجی داریم که برای اصلاح ادارات خودمان بیاوریم و با این که سابقاً به بعضی مستشاران هم تجربیاتی کرده ایم عقیده بنده این است که هر چه مدت کمتر باشد برای امتحان بهتر است و بملاوه اهمیت بلدیہ از مالیه که زیادت نیست برای مستشار مالیه سه سال مدت قرار دادیم پس چرا برای بلدیہ پنجسال مدت قرار دهیم ؟ و حال آن که مهندس يك شهر یا ده شهر یا بیست شهر بیشتر از دو سال وقت لازم ندارد در حال بنده عقیده دارم همان قسمی که مستشاران مالیه را سه سال کثرت کردیم برای متخصصین بلدیہ هم سه سال قرار دهیم و بنده با سه سال زیادت مخالف هستم البته در صورتی که خوب خدمت کردند ممکن است پنجسال یا ده سال دیگر هم کثرتشان را امتداد بدهیم ولی در صورتی که خدای نکرده خدمت نکردند آنوقت همان سه سال کافی است .

رئیس الوزراء - بنده برای این که زودتر نتیجه گرفته شود قیوم می کنم که این دو نفر مذکور در ماده دوم برای مدت سه سال استخدام شوند

رئیس - دیگر با این ترتیب مخالفی نیست ؟

آقا سید فاضل - چرا من مخالفم

رئیس - بفرمائید

آقا سید فاضل - بنده عضو اداری را زائد می دانم بجهت این که با کمال علاقه مندی که بوجود مستشار داریم معذالک عضو اداری را برای بلدیہ زائد می دانم بجهت این که با کمال علاقه مندی که بوجود مستشار داریم معذالک در بین ایرانی ها اشخاص قابل ولایقی هستند که خیلی خوب از عهده انجام این قبیل کارها بر می آیند و محتاج بوجود متخصص نیست .

وزیر مالیه - برای اختصار خاطر آقایان آقا سید فاضل عرض می کنم که حقیقتاً بلدیہ تابعال در ایران تأسیس نشده است و هنوز بلدیہ معلوم نیست یعنی چه ؟ بلدیہ عبارت از چند سیور و غیره که کوچه ها را جاروب کنند نیست و مهندس بلدیهم آنطوریکه آقای حاج شیخ اسدالله فرمودند نیست و باصلاح انترسیور هست نه اینکه کسی هست که معلومات فنی داشته باشد عضو بلدیہ هم کسی است که بتواند بلدیہ را اداره کند نه اینکه صورت حساب را خوب بنویسد یا جدول ضرب را از حفظ داشته باشد اینطور نیست در اداره کردن بلدیہ يك مسئله دیگری است که عجاتاً در ایران موضوع ندارد وقتی که آمدند آنوقت گمان می کنم اظهار فرمائید کاش دوسه نفر دیگر می آمدند و مشغول کار

میشوند

رئیس - در سکلیات مخالفی هست یا نه ؟

(گفته شد خیر)

رئیس - باورقه رأی میگیریم بهور دو ماده آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید والا ورقه کبود خواهند داد (در این موقع استخراج آراء بعمل آمده بترتیب ذیل نتیجه حاصل شد

عده حضار (۷۱) نفر ورقه سفید علامت قبول (۶۰) امتناع ۱۱ نفر

رئیس - عده حضار (۷۱) نفر و شصت نفر از آقایان تصویب کرده اند لایحه چهارم راجع است بمسامت باهالی غارت شده ارومیه و خوی و سلماس و سایر نواحی آذربایجان آقای محمد ولی میرزا (اجازه)

محمد ولی میرزا - بنده با تشکرانی که از طرف اهالی ارومیه و سایر نقاط از آقای رئیس الوزراء در خصوص این لایحه که ب مجلس تقدیم کرده اند می کنم از نمایندگان محترم استدعا دارم با عطف توجه باوضاع و وضعیت اسف آور اهالی بد بخت آن صفحات که بس از فتوحات قوای دولتی بجمداد امنیت حاصل شده است چون تنها این امنیت کافی نیست توجه فرمایند که امروزه وظیفه همه نمایندگان این است که بدون امساک و هیچگونه مضایقه يك مساعدتهائی با اهالی ستمدیده آن سامان بکنند و اولین طریقه مساعدت هم همان است که رئیس محترم دولت ب مجلس پیشنهاد فرمودند و حاکم از این است که یکمقداری جنس عاجلا بآنها برسانند تا بتوانند اقلا کشت و زرع را برای خود بنمایند که در سال آینده از محصول خودشان بقدر خوراکه و قوت خود چیزی داشته باشند بطوریکه امروز اطلاع میرسد اهالی آن حدود دچار يك سختی و عسرتی هستند که مانوق ندارد مخصوصاً بنده توجه همکاران محترم خودم را جلب میکنم که يك تصمیم مفید عملی در باره آنها اتخاذ کنند تا از عسرت و پریشانی آنها هر چه زودتر کاسته شود زیرا این بیچاره ها نه جنس دارند نه زمین دارند نه سکنی و ماوی دارند نه تخم دارند که بتوانند زراعت کنند تنها مراجعت و معاودت آنها با واطان خود برای آنها کافی نیست و مرهم جراحات وارده بر آنها نخواهد بود باید در این زمستان شدید سختی که در بین است آنها را ننگاهداری کرد و از هلاکت نجات داد

رئیس - باید رأی بگیریم و در فوریت آنها هم رأی باید گرفت چون هم تقاضای وجه شده و هم تقاضای تخفیف مالیات لذا در فوریت آن دوری باید گرفته شود ولی بدو قرائت میشود

(بشرح ذیل اثبات شد)
رئیس - بدو باید برای گرفت که

یک شور در آن بشود بانه در این باب آقای حاج شیخ اسدالله موافقت؟

حاج شیخ اسدالله - خیر مخالفم رئیس - بفرمائید

حاج شیخ اسدالله - این یک وجه مختصر و یک تعریف ساده نیست که

پیشنهاد و تقاضا شده آنهاست بدون مدت - چنانچه نوشته شده تا وقتی که وضیعت برای

وصول مالیات از آنها اجازه دهد حالا وضیعت کی اجازه میدهد باید ترتیب خواهد بود

هیچ معلوم نیست بنابراین بنده تصور میکنم این

لايه را نمیتوان بفوریت تصویب کرده مگر اینکه بدو

آقایان نمایندگان یک اطلاعاتی پیدا کنند بعداً تصویب نمایند مثلاً راجع به

تقسیم یک کرور باشخاص به چوچه ترتیب تقسیم آن معلوم نیست که چه وسیله و چه

کیفیت و توسط چه اشخاصی باید بین آنها تقسیم شود

هر کدام از اینها یک چیزهایی است که ما باید قبلاً مسبقاً بشیم والا به

مجرد اینکه ما رأی بدهیم که یک کرور باهالی ازومی داده شود امر اصلاح نمی

شود حالا بنده زیادتر از این چیزی در این موضوع عرض نمیکنم شاید منافی نظریه

دولت باشد لیکن ما باید قبلاً بدانیم که اینوچه بجه ترتیب تقسیم شده و بهر محلی

بچه نسبت داده میشود و تا قدری در کمیسیون ها در این باب دقت و مطالعه

نشود بنده بفوریت عقیده ندارم رئیس - آقای مستشار السلطنه

(اجازه) مستشار السلطنه - بنده با بیانات

آقای حاج شیخ اسدالله موافقت

رئیس - آقای آقا سید یعقوب ؟ آقا سید یعقوب - بنده هم با

فوریت مخالفم رئیس - آقای نظام الدوله ؟

نظام الدوله - با فوریت مخالفم رئیس - آقای اقبال السلطان

چطور ؟ اقبال السلطان - مخالفم

رئیس - آقای ارباب آخبرو ؟ ارباب آخبرو - بنده هم با فوریت

مخالفم رئیس - آقای حائری زاوه ؟

حائری زاوه - بنده که از اول مخالف بودم

رئیس - آقای رفعت الدوله ؟ رفعت الدوله - بنده هم با فوریت

مخالفم رئیس - آقای آقا سید فاضل

چطور ؟ آقا سید فاضل - بنده هم با فوریت

مخالفم

آقای سید فاضل - بنده هم با فوریت

مخالفم

رئیس - آقای محمد ولی میرزا - بیشتر مخالفم

آقایان با آن یک دوری است که از طرف دولت تقاضا شده ولی به عقیده بنده آن مقدار جنسی که

دولت پیشنهاد کرده امروز نهایت درجا لزوم را دارد برای اینکه آن ماده دوم زراعت است

و باید هر چه زودتر این جنس با آنها برسد و اگر این لایحه بیست روز دیگر تصویب

شود دیگر بپرد اهالی نمی خورد آقایان هیچ فکری نمی کنند که اهالی آنصفحه از

کرسنگی دارند میبیرند آنوقت میفرمایند باید بکمیسیون مراجعه شده و در اوطاعات

لازمه بعمل آید در صورتیکه بالاخره پس از مطالعات

لازمه هم شاید رأی داده نشود این است که بنده عقیده دارم لایحه را تجزیه

بفرمایند زیرا همه نظریات آقایان راجع به آن یک کرور است

بنده عرض می کنم همان نواحی خوی و سلماس و ارومی در سال بالغ بدو کرور

مالیات نقدی و جنس دارد و اگر امروز یک مساعدت نقدی و جنسی با آنها بشود

اهالی بیچاره می توانند زراعت و با مرفه لاحتی خود سرورورتی بدهند بعد از آنکه

ترمیمی در امور زارعتی آنها حاصل شد دولت می تواند در کمال سهولت مالیات

خودش را وصول کند ولی تعویق این مسئله اسباب بدبختی و فلاکت و خسران اهالی آن

صنعه هست و هیچ ممکن نیست دیگر آسایشی برای آنها اعاده شود این است

که بنده تقاضا دارم لایحه را تجزیه بفرمائید

رئیس - آقای نصرت الدوله وزیر مالیه - همانطور که در سایر

لوايح هم گفته شد ترتیب فوریت دو قسم است بعضی یک شور دارد ولی بکمیسیون

میرود و رأیت کمیسیون به مجلس می آید اما در همان شور اول رأی داده می شود قسم

دیگر این است کمیسیون نهمرد و در همان جلسه رأی داده می شود

ولی برای اینکه اطلاعاتی بدست آید همانطوریکه آقای رئیس الوزراء فرمودند

رفتن این لایحه بکمیسیون صلاح است بنده هم تصدیق می کنم وقتی که یک مرتبه گفته

می شود یک کرور تومان و پنجاه هزار خروار جنس باید بفلان محل داده شود مسئله چندان

روشن بنظر نمی آید و محتاج بتوضیحات است

برای اینکه شاهزاده محمدولی میرزاهم راضی شده باشند ممکن هست در راپورت

کمیسیون آقایان بیک شور قائل شوند و از حالا خوب است بیک شور رأی بدهند که

دیگر پس از اینکه راپورت کمیسیون به مجلس آمد و در مذاکره شد بتعویق نیفتد و رأی

داده شود در اینصورت هم در اطراف مسئله

رئیس - آقای نصرت الدوله راپورت مزبور را بمضمون ذیل قرائت نمودند

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - بنده موافقت

رئیس - برای اینکه در کارها ترتیبی باشد بایستی این لایحه تجزیه شود

از ابتدای مشروطیت تا کنون يك همچو کتابچه که محتوی جمع و خرج مملکت باشد

به مجلس تقدیم شده است خوبست به بنده بفرمائید بنده که ندیدم تا کنون چنین

کتابچه به مجلس تقدیم شده باشد پس تا زمانیکه چنین کتابچه به مجلس

تقدیم نشده باشد کمیسیون بودجه حق دادن راپورت

را ندارد از روی مأخذ کمیسیون تصدیق میکند

به فلانکس حقوق بدهند یا بگویند من فلان خرج را تصویب کرده ام

کمیسیون بودجه وقتی می تواند خرجی را تصویب کند که در مقابل خرج صورت

جمعش هم معلوم باشد و در صورتیکه جمع او معلوم نباشد نمی تواند نان خانه برای

اشخاص تصویب کند همانطور که يك شبی عرض کردم تا عایدات ما معلوم نباشد تصدیق

کردن این قبیل مخارج بالاخره تدریجاً منجر به قرض کردن خواهد شد پس اگر

ما بخواهیم بر قانون عمل کنیم باید بگوئیم راپورت کمیسیون بودجه موضوع ندارد زیرا

جمع را نمی دانیم و لایق قطع خرج را تصویب بکنیم آخر باید فکر کرد از چه محل این

مخارج باید پرداخته می شود وقتی که مملکت نداشت این مخارج

را بدهد ناچار است به قرض توسل جوید و گمان نمی کنم هیچ يك از ما این نظر

را داشته باشیم که قرض کنیم و در مقابل اکیسوز کمیسیون دایر کنیم یا بفلان کس حقوق

مسافرت بدهیم پس ما باید جمع مملکت را آزاد و مشروطه معنی واقعی ندارد بنابراین

اصل بیستم قانون اساسی وظیفه کمیسیون بودجه فعلی باین ترتیب معین شده است که

تا پانزدهم حوت یعنی ۱۵ روز بعمل مانده باید بودجه های سال بعد را به مجلس تقدیم

کند دولت هم باید بودجه سال بعد را بکمیسیون بیاورد نه بودجه سال جاری را

فرضاً حالا مجلس یکی از ادارات را حذف کرد آیا دولت حقوق این ۷ ما را که بدبخت

مستخدم خدمت کرده از کجایم دهد ؟ از جیبش میدهد ؟ آیا بر خلاف رأی مجلس

رفتن کرده و از خزانه دولت حقوق آنها را خواهد داد این مسئله بکلی برخلاف قانون

اساسی است دولت باید ۶ ماه از سال گذشته بودجه سال بعدش را به مجلس

بفرستد و موافق این اصل قانون اساسی کمیسیون بودجه گذشته از

اول حمل بیمه حق هیچگونه بودجه های هذالسنه ندارد و باین اصل را که فارسی

صریح نوشته است می خوانم اصل صریح این است اصل بیستم بودجه هر يك از وزارت

خانها باید در نیمه آخر سال از برای سال دیگر تمام شده یا نوزده روز قبل از عید نوروز

حاضر باشد و این جا صریح نوشته شده که تا پانزده روز قبل از عید نوروز کمیسیون بودجه

خودم جواب بگویم (خیر) یک نفر از نمایندگان کمیسیون بنده نمی تواند بداند

سلیمان میرزا - بنده هم عرض نکردم کمیسیون آینده معجزه و شق القمر خواهد

کرد و این عرایص که مردم مقصود نه حمله بدولت های گذشته بودند بکمیسیون بودجه

خواستم عرض کنم مقتضیات و اوضاع مملکت ما اینطور شده است والا اگر بتوانیم مراجعه کنیم می بینیم مالیاتهایی که بتصویب مجلس

باید کارش تمام باشد و بودجه هارا به مجلس بفرستد این که عرض کردم کمیسیون بودجه

گذشته حق ندارد بده چه هارسیدگی کند بجهت ماده هجدهم و نوزدهم نظام نامه داخلی

است ماده هجدهم که وظایف کمیسیون بودجه را معین می کند می نویسد هر کمیسیون

توجه باید بتمام مطالب راجعه بسال بعد رسیدگی کند و همچنین نوشته تمام لوايح

طرح قانونی که موجب تغییر دخل و خرج سال بعد است رسیدگی کند نامه نوزدهم اصل بیستم

قانون اساسی را تکمیل می کند و مخصوصاً قید می کند کمیسیون بودجه سابق از شش

ماه اول سال تا حال باین قبیل لوايح میتواند رسیدگی کند و حق ندارد بودجه امروز

رسیدگی کند همین ماده نوزدهم را هم بفرمانم آقایان ملاحظه فرمائید

ماده نوزدهم - اگر لوايح با طرحهای قانونی که متضمن تقاضای وجوه اضافی با

فوق العاده سال جاریه یا گذشته است به مجلس پیشنهاد شد آن لوايح و طرحها

باید بکمیسیون بودجه سال اخیر رجوع شود مگر در صورتی که دوره تقنینیه بسر آمده و

وطوری شود انعقاد کمیسیون سال قبل ممکن نباشد در چنین موقع لوايح فوق رجوع بکمیسیون

بودجه موجوده می شود مثلاً این لایحه ده هزار دلار اعتبار اضافه که امشب برای تغییر

خط سیر مستشاران امریکائی خواسته شده این لایحه باید بکمیسیون بودجه سابق که

سی هزار دلار اعتبار بجهت مخارج مسافرت مستشاران تصویب کرده بود برود و رفتن

بقیه لوايح بان کمیسیون مورد ندارد و این مرتبه که کمیسیون بودجه مجدداً انتخاب

شدند اعضا کمیسیون بودجه جدید این دو سه ماهه را ملاحظه کرده و دیدند یک مشکل

قانونی است و گفتند باید یکدفعه دیگر بگوش دولت فرو کرد اگر چه آقایان

وزرا و زود فرمایشات خود را فرموده و تشریف بردند و عرایص بنده را نشنیدند ولی در

جرائد خواهند خواند باید با آقایان وزراء گفت شما باید نظام نامه و قانون اساسی را

بخوانید و مطابق آنها عمل کنید اینها کتب کتابخانه نیست اینها قوانین مملکتی است

قانون اساسی به آقایان وزراء امر می کند که شش ماه باخر سال مانده باید بودجه های

سال بعد را به مجلس بفرستید نه شش ماه از سال گذشته لااقل این تصدیق خود را باین

نموده و برای سال بعد بودجه های خودشان را بموقع بیاورند تا مردم بجهت پرداخت

مالیات تکلیف خودشانرا بدانند زیرا فرضاً امروز مجلس يك مالیاتی را از بودجه

حذف کند و تصدیق کند که آن مالیات زائد است آیا این مالیات شش ماه را که از

مردم گرفته اند با آنها پس خواهند داد خوب این هم از آن جوابهایی است که خود باید

عرض کنم خیر پس باید آقایان وزراء از حالا بودجه های سال بعد را بیاورند و به

مجلس تقدیم کنند که تکلیف اخذ مالیات و اجزاء ادارات برای سال بعد از حالا معلوم

شود این يك نظر بود که کمیسیون بودجه اساسی کمیسیون بودجه حق ندارد باین

لوايح رسیدگی کند این بود که از مجلس کسب تکلیف کرد همه ما و کلاه قسم

اساسی باشیم حکومت و وزارت و سلطنت این مملکت وقتی مستحکم می شد که اصول قانون اساسی کاملاً محترم شمرده شده و مجری شود

رئیس - آقای سلیمان میرزا - نظر باینکه در

کمیسیون بودجه مذاکره شد بهر حال آقایان میرسانم که مطابق نظام نامه داخلی کمیسیون

بودجه سابق حق رسیدگی بودجه هذالسنه را ندارد و کمیسیون فعلی هم حق رسیدگی

ندارد سلیمان میرزا - نظر باینکه در

کمیسیون بودجه مذاکره شد بهر حال آقایان میرسانم که مطابق نظام نامه داخلی کمیسیون

بودجه سابق حق رسیدگی بودجه هذالسنه را ندارد و کمیسیون فعلی هم حق رسیدگی

ندارد سلیمان میرزا - نظر باینکه در

کمیسیون بودجه مذاکره شد بهر حال آقایان میرسانم که مطابق نظام نامه داخلی کمیسیون

بودجه سابق حق رسیدگی بودجه هذالسنه را ندارد و کمیسیون فعلی هم حق رسیدگی

ندارد سلیمان میرزا - نظر باینکه در

کمیسیون بودجه مذاکره شد بهر حال آقایان میرسانم که مطابق نظام نامه داخلی کمیسیون

بودجه سابق حق رسیدگی بودجه هذالسنه را ندارد و کمیسیون فعلی هم حق رسیدگی

ندارد سلیمان میرزا - نظر باینکه در

کمیسیون بودجه مذاکره شد بهر حال آقایان میرسانم که مطابق نظام نامه داخلی کمیسیون

بودجه سابق حق رسیدگی بودجه هذالسنه را ندارد و کمیسیون فعلی هم حق رسیدگی

ندارد سلیمان میرزا - نظر باینکه در

کمیسیون بودجه مذاکره شد بهر حال آقایان میرسانم که مطابق نظام نامه داخلی کمیسیون

بودجه سابق حق رسیدگی بودجه هذالسنه را ندارد و کمیسیون فعلی هم حق رسیدگی

ندارد سلیمان میرزا - نظر باینکه در

کمیسیون بودجه مذاکره شد بهر حال آقایان میرسانم که مطابق نظام نامه داخلی کمیسیون

بودجه سابق حق رسیدگی بودجه هذالسنه را ندارد و کمیسیون فعلی هم حق رسیدگی

ندارد سلیمان میرزا - نظر باینکه در

کمیسیون بودجه مذاکره شد بهر حال آقایان میرسانم که مطابق نظام نامه داخلی کمیسیون

بودجه سابق حق رسیدگی بودجه هذالسنه را ندارد و کمیسیون فعلی هم حق رسیدگی

ندارد سلیمان میرزا - نظر باینکه در

کمیسیون بودجه مذاکره شد بهر حال آقایان میرسانم که مطابق نظام نامه داخلی کمیسیون

بودجه سابق حق رسیدگی بودجه هذالسنه را ندارد و کمیسیون فعلی هم حق رسیدگی

ندارد سلیمان میرزا - نظر باینکه در

کمیسیون بودجه مذاکره شد بهر حال آقایان میرسانم که مطابق نظام نامه داخلی کمیسیون

بودجه سابق حق رسیدگی بودجه هذالسنه را ندارد و کمیسیون فعلی هم حق رسیدگی

ندارد سلیمان میرزا - نظر باینکه در

کمیسیون بودجه مذاکره شد بهر حال آقایان میرسانم که مطابق نظام نامه داخلی کمیسیون

موقوفه است و این مسئله اشکالی ندارد
شاهزاده سلیمان میرزاهم اصل قانون اساسی
و هم مواد نظام نامه را خواندند و توضیح
دادند و تصور می کنم آقایان بایک رأی
می توانند مطالب را ختم کنند بکمیسیون
فعلی رجوع می کنند بکنند بکمیسیون
سابق مراجعه می کنند بکنند اختیار با
مجلس است اگر مادر کمیسیون بود چه فعلی
این اجازه را خواستم برای عملی شدن
مطلب بود و اگر غیر از این می کردیم
ممکن بود و در آتی مورد اعتراض واقع
شویم. چنانچه شاهزاده سلیمان میرزا هم
بیان فرمودند و اگر در دقیقه دیگر
مذاکره شود و مسئله ختم شود بهتر
است.

رئیس - آقای مستشار السلطنه

(اجازه)

مستشار السلطنه بنده تصور می کنم
فضیه این طور ساده نیست که آقای مخبر
تلفی فرمودند اگر مجلس شورای ملی
تصدیق کند که کمیسیون بودجه سابق به
بودجه هفده اسنه و مسائلی که از امروز به
بعد بکمیسیون احاله می شود رسیدگی کند
دچار زحمت و مشکلاتی می شود و اگر
قائل شود کمیسیون فعلی بمسائل گذشته
رسیدگی کند در اطراف این مسئله هم
باید مذاکراتی بشود و بنده هنوز نظر
موافق یا مخالفی بدارایرت کمیسیون بودجه
نگرفته ام ولی چون وقت گذشته و آقایان
هم باید در این مسئله باین قسمی مذاکره
نموده و تصمیم قطعی اتخاذ کنند این بود
که پیشنهاد کردم بماند برای جلسه فردا
و گمان نمی کنم در ظرف ۲۴ ساعت هم
تاخیر این امر چندان ضروری داشته
باشد.

رئیس - رای می گیریم بپیشنهاد

آقای مستشار السلطنه آقایانی که پیشنهاد
ایشان را تصویب می کنند قیام
فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد سی و هشت
نفر آقایان رای داده اند بقیه مذاکرات
در این موضوع میماند برای
جلسه فردا دستور جلسه فردا دو ساعت و نیم
قبل از غروب

اولا همین موضوع را جمع بکمیسیون
بودجه که مطرح مذاکره بود

ثانیاً قانون موقتی هیئت منصفه
اگر وقتی باقی مانده قانون استخدام که
امروز توزیع شده است و بعد تعیین کمیسیونها
کمیسیون خارجه هفت نفر

حائری زاده - بنده بپیشنهاد می کنم
هشت نفر معین شود

رئیس - فردا در موقع انتخاب بفرمائید
عجالتاً برای استحضار خاطر آقایان عده

اعضای کمیسیونها اعلام می شود
کمیسیون داخله دوازده نفر کمیسیون

معارف دوازده نفر

کمیسیون پست و تلگراف و فواید

عامه و تجارت هشت نفر

رئیس - آقای سلیمان میرزا راجع

بدستور فرمایشی داشتند

سلیمان میرزا - راجع بقانون استخدام

می خواستم عرض کنم که فرمودید

رئیس - دو فقره لایحه از طرف کمیسیون

فواید عامه رسیده یکی راجع بجلو گیری

از امراض حیوانات و نباتات دیگر

تقاضای وجه شده است برای ساختن

راههایی که عرض می کنم.

راه دماوند بفیروز کوه و از فیروز کوه

بسمان دیگر از فیروز کوه بسواد کوه و

هلی آباد و از هلی آباد به بافروش و ساری

و از ساری به بندر جرز - راه دزدآب به مشهد

راه بوشهر به شیراز - راه کردستان

به مدان - راه قزوین بزنجان - کمیسیونها را

که معین فرمودید مراجعه به کمیسیونهای

مربوطه.

آقای سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - قانون هیئت منصفه

شاید فردا طبع نشود و بما نرسد

رئیس - تا فردا طبع می شود و بشما

می دهند اگر تا فردا بشما نرسد و تقاضای

فوریت شد شما در فوریتش رأی ندهید.

یعنی اگر نخواهید

آقای حائری زاده

(اجازه)

حائری زاده - راجع بانضمام خلیجستان

بهوزنه حکومتی قم چون جزئی است خوب

است جزء دستور شود

رئیس - اگر وقت شد در آنهم

مذاکره می شود

آقا میرزا ابراهیم قمی

(اجازه)

آقا میرزا قمی - بنده راجع بانضمام

خلیجستان بهوزنه حکومتی قم می خواستم

عرض کنم

رئیس - راجع بدستور مخالفی نیست

(اظهاری نشد)

مجلس ۳ ساعت و نیم از شب گذشته

ختم شد

رئیس مجلس مؤتمن الملك

جلسه صد و پنجاه و پنجم

صورت مشروح مجلس روز چهارشنبه

بیست و پنجم میزان ۱۳۰۱ مطابق بیست

و ششم صفر الخیر سنه ۱۳۴۱

مجلس نیم ساعت قبل از غروب بریاست

آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید

(صورت مجلس لیله گذشته را آقای

امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس - گویا نسبت بصورت جلسه

ایرادی نباشد.

(بعضی گفتند خیر)